

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Moklso ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAINORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

ALKOHOLIO POVEIKIS MIRČIŲ DĖL SAVIŽUDYBIŲ, NUŽUDYMŲ, NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ ATVEJAIS

Darbo autorius. Augustinas STASIŪNAS, V kursas.

Darbo vadovas. Asist. dr. Sigitas CHMIELIAUSKAS, VU MF Biomedicinos mokslų institutas, Patologijos ir teismo medicinos katedra.

Darbo tikslas. Nustatyti tiriamųjų girtumo laipsnį ir įvertintį galimą ryšį su letalinę išeitį predisponuojančiais veiksniais atskirų mirties rūšių (savižudybių, nužudymų, nelaimingų atsitikimų) konkrečiais atvejais.

Darbo metodika. Atliktas Valstybinės teismo medicinos tarnybos 2018–2022 metų 1200 autopsijų nuasmenintų duomenų retrospektyvinis tyrimas. Atvejai buvo suskirstyti pagal mirties priežastį: liga, savižudybė, žmogžudystė ir nelaimingas atsitikimas. Alkoholio koncentracijos mirusiųjų kraujyje buvo suskirstytos pagal girtumo laipsnius: blavius, legaliai intoksikuotas (0,01-0,40‰), lengvas (0,41-1,50‰), vidutinis (1,51-2,50‰), sunkus (>2,50‰). Duomenų apdorojimui naudota R Commander programa. Duomenys buvo vertinami statistškai reikšmingais, kai $p < 0,05$.

Rezultatai. Visoje imtyje 52,6 proc. mirusių vyrų ($n=469$) buvo blaviūs. Tuo tarpu 47,4 proc. ($n=422$) mirusių vyrų kraujyje buvo rasta etilo alkoholio: 14,6 proc. buvo sunkaus girtumo laipsnio, atitinkamai 12,5 proc. – vidutinio, 14,3 proc. – lengvo, bei 6,1 proc. buvo nustatyta <0,41‰ etilo alkoholio koncentracija. 71,2 proc. mirusių moterų buvo blavios ($n=220$). Tuo tarpu 28,8 proc. ($n=89$) mirusių moterų kraujyje buvo rasta etilo alkoholio: 8,4 proc. buvo sunkaus girtumo laipsnio, atitinkamai 7,4 proc. – vidutinio, 8,7 proc. – lengvo, 4,2 proc. buvo nustatyta <0,41‰ etilo alkoholio koncentracija. Neblaivių vyrų (47,4 proc.) ir neblaivių moterų (28,8 proc.) proporcijos statistškai reikšmingai skyrėsi ($p < 0,05$). Visos imties etilo alkoholio koncentracijos mediana vyrų ir moterų kraujyje skyrėsi nereikšmingai ($p=0,696$). Tarp etilo alkoholio koncentracijos kraujyje ir šlapime stebėta stipri, statistškai reikšminga koreliacija ($r=0,92$, $p < 0,05$). Mirties dėl ligos atvejais 36,5 proc. vyrų buvo apsvaigę, tuo tarpu neblaivių moterų buvo 22,7 proc. Savižudybių atvejais 42,7 proc. vyrų buvo apsvaigę nuo alkoholio, tuo tarpu neblaivių moterų buvo 21,4 proc. Vyrų grupėje kas penktas savižudybės atvejis įvyko esant vidutiniam girtumo laipsniui. Nužudymų atvejais 75,0 proc. vyrų buvo apsvaigę, tuo tarpu neblaivių moterų buvo 33,3 proc.. Nužudytų vyrų grupėje daugiau nei pusę atvejų sudarė vidutinis arba sunkus girtumo laipsnis. Dauguma vyrų, mirusių nelaimingų atsitikimų metu, buvo neblaivūs (65,1 proc.). Tuo tarpu moterys, mirusios nelaimingo atsikimo metu, dažniau buvo blavios (57,4 proc.). Tarp neblaivių asmenų, mirusių nelaimingų atsitikimų metu, didžiausią dalį sudarė sunkus girtumo laipsnis: vyrų grupėje beveik kas trečias, o moterų grupėje beveik kas ketvirtas atvejis. Esant didesniai girtumo laipsniui, stebėtas didesnis mirčių nuo nelaimingų atsitikimų skaičius

abiejų lyčių grupėse. Tarp etilo alkoholio koncentracijos bei amžiaus stebėta silpna, neigiama statistiškai patikima koreliacija ($r=-0,13$, $p=0,007$). Neigiamas ženklas rodo, kad esant jaunesniam amžiui stebėta didesnė etilo alkoholio koncentracija kraujyje. Tyrimo laikotarpiu nelaimingų atsitikimų ($2,56\pm 1,24\%$) atvejais etilo alkoholio koncentracijos vidurkis reikšmingai skyrėsi nuo etilo alkoholio koncentracijos vidurkio savižudybių ($2,00\pm 0,79\%$) atvejais ($p=0,0001$) bei mirčių atvejais dėl ligos ($1,20\pm 1,03\%$) ($p<0,05$), tačiau nereikšmingai skyrėsi nuo etilo alkoholio koncentracijos vidurkio nužudymų ($2,12\pm 0,97\%$) atvejais ($p=0,951$).

Išvados. Apvaigimas alkoholiu neabejotinai yra predisponuojantis veiksnys letalinei išeičiai nužudymų, nelaimingų atsitikimų atvejais, taip pat vyrų savižudybės atvejais. 42,7 proc. savižudžių vyrų buvo neblaivūs, dominavo vidutinis girtumo laipsnis. Savižudžių moterų tarpe 21,4 proc. buvo neblaivos, o dominavo lengvas ir vidutinis girtumo laipsniai. Net 75 proc. nužudytų vyrų buvo neblaivūs, o daugiau nei pusė nužudytų vyrų buvo lengvo arba sunkaus girtumo laipsnio. Mirčių dėl nelaimingų atsitikimų atvejais 65,1 proc. vyrų buvo neblaivūs, o beveik kas trečias vyras buvo sunkaus girtumo laipsnio. 42,6 proc. moterų, mirusių dėl nelaimingo atsitikimo buvo neblaivos, o beveik kas ketvirta moteris buvo sunkaus girtumo laipsnio. Visoje imtyje mirusių vyrų kraujyje etilo alkoholio aptikta statistiškai reikšmingai dažniau nei mirusių moterų kraujyje. Statistiškai reikšminga koreliacija stebėta tarp jaunesnio amžiaus ir didesnės alkoholio koncentracijos kraujyje. Didžiausias etilo alkoholio koncentracijos kraujyje vidurkis buvo nelaimingų atsitikimų atvejais.

Raktažodžiai. Alkoholio koncentracija; mirtys dėl alkoholio; mirštamumas; savižudybė; nužudymas; nelaimingas atsitikimas; autopsija.